
Soumrak nad Kuksem. Půl miliardy na obnovu v ohrožení

1.11.2012 Mladá fronta DNES Strana 1 Kraj Hradecký, autor: Ladislav Pošmura

Projekt záchranu unikátního barokního komplexu hospitalu Kuks se již podle expertů nedá stihnout. 440 milionů korun, které slíbila Evropská unie, tak nejspíš propadne. Sehnat peníze jinde je nereálné.

KUKS Nejdřív velké naděje, teď obrovské zklamání. Projekt Kuks – Granátové jablko sliboval, že za téměř půl miliardy korun z evropských peněz zachrání hospital Kuks – chátrající památku světového významu, která patří k nejnavštěvovanějším turistickým místům v kraji.

Byla to neopakovatelná příležitost pro památkáře, kraj i celý region, do kterého měly přitéct pohádkové peníze. Sen se ale rozplývá.

Národní památkový ústav, zadavatel projektu, totiž zatím nedokázal vybrat firmu, která by splňovala všechny podmínky konkurzu. A čas neúprosně běží. Opravy totiž musí začít nejdéle v srpnu 2013 a revitalizace Kuksu má být navíc kompletně hotova už na konci roku 2014. Pokud kraj termíny nedodrží, Evropská unie peníze nepošle.

„Už ani nevěřím, že se to dá stihnout,“ říká ředitel památkářů v Josefově Oldřich Pešek, který o konkurzu rozhoduje.

Památkáři zamítli všechny firmy

V čem je hlavní problém? Do soutěže se přihlásilo osm firem, ovšem památkový ústav jejich projekty jeden po druhém zamítl. „Na základě doporučení komise jsme sedm z osmi firem vyloučili pro kvalifikaci a osmého kvůli neúplnosti nabídky,“ vysvětluje Pešek.

Pět ze sedmi firem podalo proti verdiktu námítku, všechny však byly zamítnuty. Některé z nich se teď proto odvolávají k Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Ten teprve začne odvolání řešit a v úvahu připadají i soudní žaloby. Tim se však celá soutěž definitivně o několik měsíců posune a pokračovat bude jen v případě, že dá úřad některé z firem za pravdu. Pokud ne, je definitivně po nadějích.

Na Kuksu tak nejspíš nikdo nevyužije prázdné a chátrající části budovy, studenti farmacie sem nebudou docházet na výuku historie lékárenství, zázemí zde nenajdou ani příbuzní pacientů s roztroušenou sklerózou, kteří by v Kuksu absolvovali semináře zaměřené na schopnost vyrovnat se s těžkou nemocí v rodině. To vše bylo v plánu projektu, který měl znovu oživit barokní komplex založený F. A. Šporkem na přelomu 17. a 18. století.

Kuks, který se pyšní i sochami Ctosti a Neřesti od Matyáše Bernarda Brauna, už téměř deset let čeká na zásadní opravu.

„Ten projekt je ojedinělý případ, velmi pochybuji, že bychom ještě někdy v nejbližších letech podobnou částku v jiném programu dostali. Nevěřím, že by přišly takové prostředky od státu a ani znovu z Evropské unie. Není šance vzít to odjinud, Kuks bude chátrat i nadále,“ upozorňuje Jiří Skalický, ředitel společnosti Revitalizace Kuks, kterou založily kraj a obec Kuks, aby podporovala rozvoj hospitalu a okolí.

Jestli projekt skončí, bude to znamenat velké nepříjemnosti i pro obec Kuks. Nemohla by počítat s přílivem turistů mířících na opravený hospital, zmizí také studenti a pracovní místa. „Projekt je napojený na spoustu našich dalších aktivit, a pokud skončí, bude to špatně. Stále doufáme, že to vyjde,“ říká starosta Kuksu Jiří Beran.

Podle Skalického je velká chyba ve špatné legislativě. „Hlavně v zákoně na zadávání veřejných zakázek,“ míní Skalický. Kritizuje zejména „podseknuté ceny“ u výběrových řízení, které nelze nijak řešit a dovolují firmám nabízet své služby za cenu, za niž nejsou schopny zakázku provést.

Podle Skalického nese svůj díl odpovědnosti i památkový úřad a ministerstvo kultury, které s realizací projektu dlouho otálelo.

Soumrak nad Kuksem. Projekt zamrzl

Ministerstvo kultury zatím i přes skepsi všech ostatních zůstává v klidu. „U takto velkých projektů se podobné obtíže vyskytují a mají samozřejmě dopad na rychlost jejich realizace. U projektu Kuks – Granátové jablko byl časový harmonogram nastaven s dostatečnými časovými rezervami a současné průtahy v zadávacím řízení prozatím neohrožují samotnou realizaci obnovy památky Kuks,“ tvrdí mluvčí ministerstva Jan Vondryška s tím, že zodpovědnost za projekt nese Národní památkový ústav.

„Spekulace o případných pochybeních jsou v tuto chvíli předčasné,“ dodal mluvčí.

Velké naděje do Granátového jablka vkládaly i další partnerské instituce, třeba Muzeum východních Čech, Oblastní charita v Červeném Kostelci, své projekty na Kuksu plánovala i Farmaceutická fakulta Karlovy univerzity v Hradci Králové a další. „Pokud by se projekt nerealizoval, budeme neskonale smutní. Snažme se proto ještě zachránit, co zachránit jde, protože taková příležitost pro barokní areál celoevropského významu se už nemusí naskytnout. Promarnit ji, by bylo pro všechny zúčastněné neomluvitelné,“ říká například Jarmila Tyrnerová z Keramického studia Kohoutov ve Dvoře Králové.

Studio se do projektu zapojilo s cílem hospital znovu oživit a pokusit se pokračovat v myšlenkách zakladatele F. A. Šporka: šířit vzdělanost, umění a charitu. „Jako partneři jsme byli informováni velice profesionálně o podání, schválení i zahájení projektu, s hospitem spolupracujeme při propagaci projektu. Problémy a skluz nastaly při zadávání veřejných zakázek. Jarní změna zákona o veřejných zakázkách byla sice potřebná, ale v praxi způsobila zpoždění nejen tohoto projektu,“ podotýká Tyrnerová.

Další krok teď je na Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, který rozhodne, jestli se mohou některé firmy o zakázku na obnovu Kuksu dále ucházet.

FAKTA

Záchrana hospitalu

* Národní kulturní památka Hospital Kuks je součástí unikátního barokního komplexu v údolí horního Labe. Na přelomu 17. a 18. století ho dal postavit majitel zdejšího panství František Antonín Špork. Mezi nejvýznamnější památky patří sochy od Matyáše Bernarda Brauna. * Projekt Kuks – Granátové jablko chce oživit dnes nevyužívané a zchátralé části hospitalu. Výše dotace z fondů EU je 440 082 059 korun. Revitalizace musí být hotova do konce roku 2014.